

PEYGAMBER SAS EFENDİMİZ'İN ABDEST ALIŞI*

*Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm
Bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.*

*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü
ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn,
ve şefîi'l-müznibîne muhammedini'lmustafâ...
Ve âlihî ve sahibihî ve men tebiahû bi-ihsânin
zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...*

*Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân ve
eyyühe'l-müslimûn!.. Feinne efdale'l-kitâbi
kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ
muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem... Ve
şerre'l-umûri muhdesâtühâ, ve külle muhdesin
bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle
dalâletin ve sâhibehâ fi'n-nâr, ve bi's-senedi'l-
muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve
selleme ennehû kâl:*

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَلَ لِحَيْتَهُ بِالْمَاءِ

حم. ك. عن عائشة ت. ك. عن عثمان ت. ك. عن عمار ك. عن بلال ه. ك. عن أنس طب. عن أبي أمامة
(وعن أبي الدرداء وعن أم سلمة طس. عن ابن عمر

RE. 529/1 (*Kâne izâ tevaddaa hallele lihyetehû
bi'l-mâi*) *Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ
kâl.*

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin rahmeti, bereketi,
ihsanı, ikramı dünya ve ahirette üzerinize ol-

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle
çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

sun... Allah iki cihanın hayrına, saadetine, selâmetine nâil eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz'den gelen haberleri, rivayetleri okumaya devam ediyoruz. Âdet-i seniyyeleri, sîret-i seniyyeleri ve şemâil-i şerîfeleri nasıldır; bu rivayetlerden anlıyoruz.

Bu rivayetleri okuyup Peygamber Efendimiz'in hayatına, talimatına ve âdetlerine ittibâ kesb etmeden, bunları okumaya başlamadan önce Peygamber Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın bir nişânesi olmak üzere, rûh-i pâkine hediye edelim diye ve onun âlinin, ahabının, etbâının, ahbabının ruhlarına hediye olsun diye ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın ruhlarına ve bilhassa Peygamber SAS Efendimiz'den sonra Ümmet-i Muhammed'in irşadı ile meşgul olmuş, vazifeli, verese-i nebî, ulemâ-i muhakkıkîn, meşâyih-i vâsılîn, sâdât-ı turuk-i aliyyemizin ve halifelerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri feth eden Fatih Sultan Mehmed Hân'ın, fatihlerin, şehidlerin, gâzilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; içinde toplanıp ibadet ettiğimiz şu camiyi yaptıran İskender Paşa'nın ve bu camiyi temiz, pâk olarak hizmette tutan, genişleten ve şu anda da hizmete devamına vesile olanların kendilerinin ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri, bu rivayetleri dinlemek üzere buraya toplanmış bulunan siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş

olan bütün sevdiklerinizin, yakınlarınızın, dostlarınızın ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, ömrü gafletle geçirmeyelim, Rabbimizin rızası yolunda, Kur'ân-ı Kerîm yolunda, Peygamber Efendimiz'in izinde sünnet-i seniyyeyi icra ederek yaşayalım ve neticede Rabbimizin huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir Fâtîha, üç İhlâs- ı Şerîf'i okuyup öyle başlayalım!

.....

a. Abdest Alırken Sakalını Hilallerdi

Okuduğumuz rivayetler, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis mecmuasının sonuna Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamız'ın eklemiş olduğu şemâil-i seniyyeye dair rivayetleri toplayan kısmında 529. sayfadadır. Sayfa başından itibaren okumaya devam ediyoruz.

Hz. Aişe Validemiz'den Ahmed ibn-i Hanbel'in, Tirmizî'nin; nakil ve rivayet ettiklerine göre:¹

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ خَلَلَ لِحْيَتَهُ بِالْمَاءِ

(حم.ك. عن عائشة ت.ك. عن عثمان ت.ك. عن عمار ك. عن بلال ه.ك. عن أنس طب. عن أبي أمامة)
(وعن أبي الدرداء وعن أم سلمة طس. عن ابن عمر)

RE. 529/1 (*Kâne izâ tevaddaa hallele lihyetehû bi'l-mâi*) “Peygamber SAS Efendimiz abdest

¹ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.234, no:26012; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.539, no:1201; Hz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17838; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.183, no:6624.

alırken suyla sakal-ı şerifinin, mübarek hilye-i saadetinin arasını karıştırırdı. Parmaklarını sokarak suyun sakal köklerine varmasına sebep olacak tarzda bir gayret gösterirdi. Sakallarını hılallerdi.”

Hılallemek hı harfiyle. İki gözlü he ile olursa “hilal” olur. Ayın ince haline diyoruz. Hı harfiyle olursa halel aralık, çatlak mânasına gelen kelime. Hılallemek de “Bir şeyin arasını, aralığını aralamak” mânasına geliyor.

Mesela parmakların arasını hılallemek lazım. El yıkarken parmakların arasını öteki parmaklarla hılalliyoruz. Hılallemek, hı harfiyle. Elleri kapalı tutsak da yikasak belki köklere su gitmeyecek. Su gitmezse abdest tamam olmaz. Bunu engellemek için böyle hılalliyoruz, Peygamber Efendimiz sakalını da hılallerdi. “Sakalın aralıklarına su gitsin, köküne su varsın.” diye tedbir alırlardı.

Muhterem kardeşlerim!

İbadetleri ciddî yapmamız lâzım. İbadetlerin vesileleri olan şeyleri de özene bezene dikkatli yapmamız lazım. Savruk, derme çatma, uydurma yapmamalıyız. Yapmadığımız zaman, savruk yaptığımız zaman, dikkat etmediğimiz zaman, ibadetin kabul olmama tehlikesine uğrayabiliriz.

Mâlum abdest namazın anahtarıdır. Abdest olmadan namaz olmaz. İnsan gelse, camiye girse; ayakta durması, rükûsu, secdesi, selamı vesairesi bütün hareketleri yapsa, bütün duaları da okumuş olsa, olur mu? Abdestli olmazsa

olmaz. Çünkü Allah-u Teâlâ Hazretleri namaz için abdesti farz ve şart kılmış.

“—Benim huzuruma geleceğiniz zaman hadesten ve necasetten temiz, tâhir ve pak olarak geleceksiniz.” buyurmuş.

Abdestli olmazsa emrine aykırı olur; ondan olmuyor. Olmayacağını da Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfleriyle bildiriyor. Abdestin tam olması lazım.

“İman meseleleri daha önde gelir, daha mühim meseleler var.” diye onlardan bahsederken bu gibi meseleleri ilmihallerden bakmaları için kardeşlerimize bırakıyoruz. İlmihali açıp okuyacağız.

Abdest nasıl alınır, nasıl bozulur? Namaz nasıl kılınır, nasıl bozulur? Kıraat nasıl olmalıdır, ne olursa bozulur? Oruç nasıl tutulur, orucu neler bozar? Zekât nasıl verilir, kimlere verilir, ne miktarda verilir, ne suretle verilir?

Bunların teferruatı var. Bunları anlatmaya girişmemiz lazım. Zaman zaman da yapıyoruz ama daha ziyade insanları küfürden imana, gafletten uyanıklığa, tembellikten çalışkanlığa, savruk Müslümanlıktan derli toplu müslüman olmaya, ibadetsiz tatbikatsız Müslümanlıktan tatbikatlı Müslümanlığa çekmeye çalışıyoruz.

Dışarıda kardeşlerimiz var; hepsi şehid torunları, hepsi mücahid evlatları. Kimisi Romanya’dan, kimisi Bulgaristan’dan, kimisi Yunanistan’dan, kimisi Kafkasya’dan, kimisi bilmem hangi adını bilmediğimiz diyarlardan kalkmış gelmişler. Bu Anadolu başından sonuna

mücahid yatağıdır, arslan yatağıdır. Ama Firdevsî'nin *Şehnâme*'sinde söylediği gibi:

“—Bir zaman arslanların cevelan ettiği yerlerde şimdi topal tilkiler dolaşüyor.”

Nerede o arslanlar? Nerede?

Bir dış seyahatimde Pakistanlı birisiyle tanıştım.

“—Benim dedem, sizin dedelerinizin âşıklısıydı, hayranıydı. Onlar için kasideler yazardı.” dedi.

Biz duyarız ki kasideler para almak için padişahlara yazılırmış. O mübarek de Osmanlı'yı sevdiğinden, bizim ecdadımızı sevdiğinden onlara kasideler yazarmış.

“—Biz size hayranız. Siz ne mübarek insanların evlatlarısınız!” diyor.

Libya'da müzeyi gezdik. Yanımızda 42 milletten insan var. Bizim Türk olduğumuzu anladılar. İki de birde bana geliyorlar:

“—Bakın, bunlar da sizin eseriniz!” diyorlar.

Müzeye kaldırdıkları bütün tarihî mefâhiri bizim dedelerimizden. Çünkü oralara hâkim olmuşuz, oraları idare etmişiz; Allah rızası için oralara kan vermişiz, oralarda can vermişiz. Helâl olsun!

Can veren zarar mı etti, mal veren zarar mı etti? Cenneti kazandılar. Mal verdiyse Allah daha fazlasını verdi. Can verdiyse Allah cenneti verdi. Cenneti kazanmak kolay mı?

Ama onların evlatları?

“—Ah hocam, hiç o bahsi açma!”

Şimdi o arslanların evlatlarının hepsi hasta, ayağa kalkmaya mecalleri yok. Bir kükreseler neler olacak?

Kükremek ne, inilti bile yetecek ama inildeyemiyorlar, sesleri bile çıkmıyor, soluk bile alamıyorlar. Arslanların her birisi süt dökmüş kediye döndü.

E hadi uyandıralım, tedavi edelim, kurtaralım. O arslanların evlatlarına da arslan olmak gerekir, öyle yakıştır. Ona uğraşyoruz. Hangi meseleyi konuşacağımızı, neyi anlatacağımızı şaşırıyoruz.

Bazen bize kâğıtlar gönderirler;

“—Hocam şu konuyu da açsanız iyi olur. Saflara dikkat etmiyorlar, şöyle oluyor böyle oluyor.”

İyi güzel ama yetmiyor. Fuzulî'nin dediği gibi:

Bin cân olaydı kâş men-i dil-şikestede, Tâ her biriyle bir kez olaydım fedâ sana...

“Keşke bin tane canım olsaydı da, her biriyle ayrı bir defa feda olsaydım, bin defa feda olsaydım ama bir tanecik canım var.”

Bir tanecik dilimiz var, elimizde bir fırsatımız var, birini söylüyoruz diğerleri kalıyor. Ama o konular önemsiz değil, hepsi önemli.

Onun için, müslümanın devamlı bir öğretim, çalışma, kendi bilgisini artırma geliştirme faaliyeti içinde olması lazım! Biz bu kürsünün yetersiz olduğunu, zaman bakımından yetmediğini bildiğimiz için dergi çıkarıyoruz. Dört tane dergi çıkarıyoruz ki kadınlar okusun, çocuklar okusun, erkekler okusun; hocalar,

alimler, öğretmenler okusun. Fırsat bulsak on tane daha çıkaracağız. Kitaplar çıkarıyoruz. Daha fırsat bulsak neler çıkaracağız?

Çünkü buradan okuduklarımız yetmiyor. “Onları da okusunlar, iyi yetişsinler.” diye gayret ediyoruz.

Ârife tarif gerekmez, anlayın. Anlatamadıklarımızı da siz kitaplardan okuyun. Her zaman söylediğimiz bir prensibimiz var:

“—Her gün aile efradınızla beraber kitap okuduğunuz bir saatiniz olsun. Nasıl yemek saati var, saat yedide yemek yeniliyor. Ailenin bütün fertleri toplanırlar, akşam yemeğinde bir araya gelirler. Gündüz herkes bir yerde oluyor ama, çok şükür akşamleyin şu sofranın başında aile fertleri toplanıyor. Bazı ailelerde bu da olmuyor ama umumi durum işte akşamleyin toplanıyor. Veyahut herkes eve yatmaya geliyor. Ev otel değil, yatmadan yatmaya gelmek iyi bir şey değil; evin bir yuva olması, bir eğitim merkezi olması lâzım. Çocuklarımıza kendi öz imanımızı, inancımızı, örfümüzü, âdetimizi öğretmemiz lâzım!

“—Evlâdım öyle yapılmaz.”

“—Ama Avrupalılar böyle yapıyor.”

“—Evlâdım Avrupalılar Avrupalı... Onlar batılı, batacaklar. Sen şarklısın, doğulusun, doğacaksın. Sen öbür âlemde daha nice nice mükâfatlara ereceksin. Sen müslümansın. O öyle yapar, sen böyle yaparsın. Onun zevki şöyledir, senin zevkin böyledir. Kültür farkı var.”

Bizimkiler yalvarıyor;

“—Aman ne olursunuz, bizi Avrupa topluluğuna alın!” Onlar da nazlanıyorlar:

“—Almayız!” Neden?

“—Sizin kültürünüz farklı.”

Bak nasıl biliyor. Tilki gibi, domuz gibi biliyor. Farklı olduğunu nasıl biliyor. “Biz onları müslüman ederiz.” diye korkuyor. Zaten biz biraz toparlansak, şu dışarıda hasta yatan arslanlar biraz sıhhatlenseler Avrupa’yı müslüman ederiz, Amerika’yı müslüman ederiz.

Müjdeler olsun ki, bir profesör kardeşimiz Amerika’ya gitmiş. Mecmuada da yazdım, hoşuma gitti. Allah nazardan saklasın, inşaallah nazara gelmez.

“—Günde ortalama beş kişi müslüman oluyor.” diyor.

Kardeşimiz, ihvanımız, dostumuz; konuşmaları güzel, bilgisi güzel, görgüsü güzel, ahlâkı güzel. Demek ki, İslâm hak dini olduğu için Amerikalı geliyormuş soruyormuş.

“—Bu nedir, bu nasıldır, bu nicedir?”

O da cevabı veriyormuş. İngilizce, Fransızca, Almanca, Arapça, Farsça bilir; fıkıh, hadis tefsir bilir; hafız. Böylesini al da pamukların içinde kurdelelerle sararak el üstünde gezdir Böylesi kolay bulunur mu? Ama var. Biz müslümanız; bizim üslubumuz, usulümüz, halimiz başka türüdür.

Biz kendi örfümüzü âdetimizi öğreteceğimizden ailemizin bir

mektep olması lazım.

“—Hocam mektebe gönderiyorum.”

Tamam ama dışarıda senin kültürüne düşman bilmediğin çok mektepler var; gazete mektebi var, mahalle mektebi var, küfür mektebi var, zevk mektebi var, keyif mektebi var, afyon mektebi var, esrar mektebi var, içki mektebi var. Neler neler var, adını bildiğimiz bilmediğimiz nice şeyler var.

Sen çocuğu kendi kültürüne göre yetiştiremezsen, onlar benzetirler. Çocuğu bir ele aldılar mı şaşırırsın, tanıyamazsın, “Bu benim çocuğum mu?” diye hayret edersin.

“—Ah evladım bu sözü sen mi söylüyorsun?”

“—Evet, baba ben söylüyorum.”

“—Bu söz babaya söylenir mi?”

“—Söylenir.”

Başka mektepte okudu. Sen onu kendi mektebinde, öz aile mektebinde okutmadın, öz terbiyeni veremedin, cihanın hayran kaldığı o güzelim İslâm terbiyesiyle yetiştiremedin, şimdi buyur, ayıkla pirincin taşını.

Hadi al, yaptığını beğendin mi? Bir çuval inciri berbat ettin. Çocuk elden gitti. Çocuğun adı Ali, Veli, Hasan, Hüseyin, Ahmet, Mehmet ama çocuk oldu bir deli, oldu bir Avrupalı, oldu bir Batılı. Ondan sonra ondan hayır bekle! Kız anasına:

“—Ben bu akşam dansa gideceğim. Sen bana karışamazsın.” diyor.

“—Kızım niye saat ikide geldin eve?”

“—Sana ne? Ben yetişkin bir kızım. Sana mı soracağım, arkadaşlarımla gezdim.” diyor.

“—Kızım olur mu, örfümüz âdetimiz.” Kız gülüyor;

“—Yahu, Yirminci Yüzyıl’da yaşıyoruz.” diyor.

Amerika’da birisi müslüman olmuş; kardeşimiz, Amerikalı. Rehberi açmış, İslâm isimlerini arıyor. “Muhammed” ismini açmış, telefon rehberinden bir Muhammed’e telefon etmiş. Amerika’da Washington’da veya başka bir şehirde bilmiyorum.

“—Ben Amerikalıyım, yeni müslüman oldum. İslâm’la ilgili konuşmalar yapma ihtiyacımdayım. Şöyle bir müslümanla karşı karşıya gelsem, sorular sorsam, cevaplar verse istiyorum.” demiş.

“—Kardeşim, hangi devirde yaşıyoruz, Yirminci Yüzyıl’dayız!” demiş, çat telefonu kapatmış.

Adı Muhammed, adı Ahmed, adı Ali, Veli ama olmuş deli. Oraya gitmiş, bir Avrupa delisi olmuş, Amerika delisi olmuş. Amerikalıya Yirminci Yüzyıl’da olduğunu hatırlatıyor. O zaten Amerikalı, Yirminci Yüzyıl’dan bıkmış da sana geliyor. Bıkmış, illallah demiş;

“—Nedir bu Amerikan ailesi, nedir bu bizim ahlâksızlığımız, nedir bu bizim yaşam tarzımız, nedir bu bizim materyalistliğimiz, nedir bu bizim ruhsuzluğumuz?” demiş.

Amerikalılıktan bıkmış, çıkmış İslâm’a gelmiş. “Allah’ın hak yolu İslâm” diye İslâm’a gelmiş.

Meryem Cemile müslüman oluyor da, “Amerika’da durulmaz!” diyor, Pakistan’a gidiyor. Yahudi kızı müslüman olmuş, Pakistan’a gidiyor. Pakistan mı daha müreffeh bir ülke, Amerika mı? Hangisi daha konforlu, hangisi daha güzel, hangisi daha rahat?

Biz Sapanca’da oturuyoruz, dağların arka tarafları yemyeşildir. Amerika’dan bizim mahdum mektup yazıyor:

“—Sapanca’nın yeşilliği solda sıfır kalır, burası o kadar güzel!” diyor.

Görmedim ama duydum, Amerika güzel; yollar, imkânlar, konfor ve saire çok gelişmiş. Güzel ama, kadın müslüman olduktan sonra Amerika’yı sevmemiş de Pakistan’a gitmeyi tercih ediyor. Ezan sesi duyacak, müslümanlar arasında olacak, ibadetini yapabilecek. Kendisi Amerikalı, müslüman, başörtülü geziyor. İslâm’ın emirlerine uymaya çalışıyor.

Neden? Üç dört tane gazete yazmış. Bizim Kadın Aile dergisinden kardeşimiz konferans istemiş, gitmiş bir şehirde konferans vermiş.

Amerikalı olmak, İngiliz olmak, zengin olmak, üniversite mezunu olmak kurtarmaz.

*Sanma ey hâce ki senden zer ü sîm isterler;
Yevme lâ yenfeù’da kalb-i selîm isterler.*

“Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin divanında temiz bir kalpten, iyi

bir imandan, sâlih bir amelden başka bir şey fayda etmeyecek.”

Onu sezmiş, müslüman olmuş, İslâm'a göre yaşıyor, İslâm'ın bütün emirlerini tatbik etmek istiyor.

Kalkmış Türkiye'ye gelmiş. Bizden bir kardeşimizle evli. Türkiye'ye gelmiş ki müslüman ülkede, müslümanlar arasında müslümanca yaşayacak. Müslüman kimseler de "Konferans ver!" diye onu çağırmışlar, gitmiş. Dinleyenler müslüman; çarşafly, mantolu, başörtülü mesture hanımefendiler, Allah razı olsun... Konuşan aynı tarzda mesture hanımefendi, Allah razı olsun... Gazeteciler içeri girmek istemişler, alınmayınca da;

"—Çember sakallı nöbetçiler bizi içeri sokmadı." diye gazetelerinde yazmışlar, kupürü var.

E almazlar; bizde kadınların yanına erkekler paldır küldür giremez. Kadınlar belki orada mantosunu çıkarmıştır, seni niye içeri alsın?

Polise şikâyet etmişler, kadın polis gelmiş, yöneticilere demiş ki:

"—Bakın, gazeteciler sizden şikâyetçi oluyor."

"—Efendim, konuşmacı hanımefendi konferansçı resmini çektiirmek istemiyor, ne yapalım, zorlamı çekeceksiniz?" Polis de o zaman gazetecileri azarlamış:

"—Madem memlekette istediğini yapma hürriyeti var, o zaman karışamazsınız." demiş.

Üç gazetede de aynı haber:

"—Resmini çektiirmeyen kadın!"

Çektirmez! İnancı bakımından uygun görmediği

için çektirmiyor. Sen ona anlayış gösterebilirsin!
Bak Amerika'dan kalkmış, gelmiş.

Ötekiler boy boy resim çektiriyorlar. En müstehcen şekilde soyunuyorlar, tüllere sarılıyorlar; "Nasıl en tahrik edici tarzda poz verebiliriz?" diye onu arıyorlar. Sabahtan akşama, gecedен gündüze fotoğrafçıların işi en tahrikkâr ve en tahripkâr resimleri bulmaya çalışmak. Fotoğrafları çekiliyor, filanca mecmuanın kapak kızı şu kadar lira para kazanıyor. Kürklerde, ipeklerde. Ahirette de ateşlerde, cehennemde...

O onlardan kaçmış, müslümanca yaşamak istiyor, burada da bizimkiler anlayamıyor. Çünkü bizimkiler uyuyan arslanlardan, uyuyan hastalıklılardan... Bari sen anla! Amerikalı anlıyor; Amerika'da bir kimse;

"—Resim çektirmem, aşım olmam, kan aldırmmam." dediği zaman;

"—Bir tarikattan mısın? Bir inanca mı mensupsun?" diyor.

Yani inancının gereği olarak öyle davranıyorsa anlıyor. Çünkü Amerika'da çok çeşitli milletler var; "Olur ya, onun da anlayışı böyledir." diye düşünüyor.

Amerika'da Salt Lake City tarafında yaşayan Mormonlar var. Sigara içmezler, içki içmezler. İslâm'dan etkilenmişler. Çok kadınla evlenmek var.

"—Vay! Bizim devrimciler görmesin, duymasın!

Amerika'da *Salt Lake City* Mormon cemaati;

buyurun gidin, onlarla kavga edin. Artık kaç rauntluk kavga edecekseniz; biz de videoya alalım, seyredelim.

Bizim kendi öz kültürümüzün olduğundan söz açarak işi bu taraflara kadar getirdik. Bir öz kültürümüz varmış, masal gibi; evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler cirit oynarken eski harman içinde. Bizim bir öz kültürümüz varmış, çok da güzelmiş.

Kendi kültürümüzü masal anlatır gibi anlatıyoruz. Halbuki biz o kültürün evlatlarıyız. Biz böyle anlatırsak bizim çocuklarımız ne yapar?

İslâm'dan haberi yok. Kıbrıs'a gidenler:

“—Müslümanlarla karşılaşıyoruz, adı müslüman ama hiçbir şeyden haberleri yok.” diyor.

Kıbrıslı Müslümanlar, mücahidler Kıbrıs harekâtı olmadan önce, altmışlı yıllarda resim çektirmişlerdi; hiç unutmuyorum. Bir meyhanenin önünde sıra olarak dizilmişler, resim çektirmişler. Kıbrıslı mücahidler; bilmem ne birahanesinin, meyhanesinin önünde. Büyük levha var, onun altında mücahid yazıyor.

Mücâhid demek, Allah yolunda cihad eden demek, haramları işleyen demek değil ki. Yani çığırından çıkmış. Evet, onlar müslüman çocuklarıydı ama kültürleri gitti, unutuldu. Onlar unutulunca Yunanlıdan farkı kalmadı, İngiliz'den farkı kalmadı.

Bugün Batı Trakya'da mü'min, muvahhid namazında niyazında kardeşlerimiz var.

Yunanlılar camilerine, ezanlarına, kıyafetlerine bir şey demiyorlar, bir söz söylemiyorlar ama okul açmasına, medrese açmasına, dini öğretmesine her türlü Yunan entrikasıyla, Bizans entrikasıyla, bütün şiddetleriyle karşı çıkıyorlar. Çünkü eğitim bir insanı kazandırır, bir insanı insan yapar. Bir Yunanlıyı bile alırsa müslüman yapar.

Cat Stevens ismini duymadınız mı?

Yunanlı, meşhur pop şarkıcısı. Müslüman oldu, Yusuf İslâm adını aldı. Parasını İslâm'a vakfediyor, İslâm için çalışıyor, konferanslar veriyor, dünyanın her tarafını dolaşıyor. Yunanlı idi, Yunan asıllı idi ama müslüman oldu. Demek ki eğitim Yunanlı'yı müslüman edebiliyor, Rus'u müslüman edebiliyor, Amerikalı'yı müslüman edebiliyor, İngiliz'i müslüman edebiliyor. O zaman din düşmanlarının en büyük hasmı eğitim oluyor. Okul açtırmıyor. Eğitimin ne kadar önemli olduğunu buradan anlayın!

Eğitim yaparsanız kurtulursunuz, eğitim yapamazsanız çocuklarınızı bile kaybedersiniz. Gözünüzün önünde ocağa kütük atar gibi çocuklarınızı cehenneme atarlar, cayır cayır yakarlar. Dünyada da yanarsınız, ahirette de yanarsınız.

Onun için evlatlarınızı iyi yetiştirin, her gün evinizde bir eğitim saatiniz olsun. O eğitim saatinde bizim mecmuaları okuyun, kitapları okuyun, dinî eserleri okuyun, Kur'ân-ı Kerîm okuyun, hadîs-i şerîfleri okuyun, şu konuşmaları kaydedin onları dinleyin; ne yapacaksınız

yapın, çocuklarınızı müslüman olarak yetiştirin!

“Evladım bizim usulümüz öyle değildir, böyledir. Biz şöyle giyinmeyiz, böyle giyiniriz. Biz öyle yemeyiz, böyle yeriz. Biz öyle kazanmayız, böyle kazanırız. Biz harama el uzatmayız. Kazancın çok olması bizim için önemli değil. Biz ötekiler gibi harama balıklama atlayamayız. Haram oldu mu ayağımızla tekme vururuz, sırtımızı döneriz. Helâl lokma ararız, rızâ ararız, kullara iyilik etmeyi düşünürüz.” diye kendi kültürümüzü anlatalım. Kendi halimizden de “İşte bu Müslüman!” diye belli olsun.

Şimdi bizim Türkiye’de yarım yamalak bir Müslümanlık var, kuvvetli değil. Kendi hâlimiz kendimize mâlum. Biz birbirimizi biliyoruz. Camideki insanların bile hâli ortada. Avrupalı 320 milyon insan. Biz de 55 milyon insanız. Yani onların yüzde on beşi kadarız, altı-yedi kişide bir kişiyiz. Ama bizden korkuyor. Ya bizim hepimiz, topumuz has müslüman olsak yedi kişiye bir kişi düşüyoruz. Ama yine de bizden korkuyor, bizim içimizdeki şuurlu müslümanlardan korkuyor.

“—Bu müslümanlar bizi de müslüman eder.” diye düşünüyor.

“—Ya müslüman ederse, ne olur?”

Cennete girersiniz, ne korkuyorsunuz? Cennetten bucak bucak kaçıyor, şeytanın maskarası olmuş; müstehcenlik, haram, kumar, eğlence ve zevk peşinde. Köpeğini kucağına alıyor, geziyor; şaşkınlık! Ömrü böyle geçiyor.

“—Biz oraya hakkı götüreceğiz, hakkı söyleyeceğiz.” diye korkuyor, istemiyor.

Onlar istemiyor diye vaz mı geçelim?

Biz Allah ne emrediyorsa onu yapacağız. Allah'ın emirlerini öğreneceğiz, tatbik edeceğiz. Allah'ın emrinin küçüğü büyüğü olmaz. Allah'ın emirlerinin sıralaması olmaz. Hepsi Allah'ın emridir. Hepsi başımızın tâcıdır.

Namazın en ince meselesi, kabul olması için gerekli en kritik meselesi önemli olduğu kadar, abdestin meselesi de mühimdir. Yüzünü yıkıyorsun, sakalın var. İyi, sakalı bırakmışsın, sünnete uygun sakalın var. Köküne su gitmezse abdestin olmaz, abdestin olmayınca namazın olmaz, namazın olmayınca feyzin bereketin olmaz, borçlu olursun ahirette zarara uğrarsın.

Peygamber Efendimiz onun için, sakalını yıkar-ken eline su alır, sakalını hılallerdi. Hılallemek ne demek?

“—Arasına su girsin, diplerine su girsin!” diye parmaklarıyla sakalının aralarını karıştırmak.

İkinci hadîs-i şerîf de aynı konuyla ilgili... Bu rivayet de Enes RA'dan geliyor Ebû Dâvud'da ve Müstedrek'de var:²

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ أَخَذَ كَفًّا مِنْ مَاءٍ فَأَدْخَلَهُ تَحْتَ
حَنَكِهِ فَخَلَّلَ بِهِ لِحْيَتَهُ وَقَالَ هَكَذَا أَمَرَنِي رَبِّي

(د.ك. عن أنس)

² Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.181, no:124; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.54, no:250; Begavî, *Şerhüs-Sünneh*, c.I, s.176; Râfiî, *Tahli-sü'l-Hayr*, c.I, s.274; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17839; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6625.

RE. 529/2 (*Kâne izâ tevaddaa ehaze keffen min mâin, feedhalehû tahte hankihi, fehallele bihî lihyetehû ve kâle: Hâkezâ emeranî rabbî.*)

“Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman sudan bir avuç alırdı. Onu çenesinin altına götürürdü ve bununla sakalını hılallerdi.”

Yani suyun sakalının köklerine, aralarına girmesini garantileyecek böyle bir şey yapardı.

“Ve buyururdu ki: (*Hâkezâ emeranî rabbî*) ‘Rabbim bana böyle yapmamı emretti.’”

Bir insan abdest alsın, sakız yapışmış olsa altına su gitmezse abdesti olmaz. Şaldır şuldur, şapır şupur abdest alıyorlar, gözünün şurasına su gitmiyor; olmaz! Yüzünün her tarafı yıkanmıyor; olmaz! Elinin her tarafı yıkanmıyor; olmaz!

Geçen hafta “Elini yıkardı, şuradan şöyle dirseğini döndürürdü.” diye hadîs-i şerîf geçti. Dirsek çok defa kuru kalır.

“—Evladım abdest aldın mı?”

“—Aldım baba.”

“—Gel bakalım, şimdi kontrol var. Döndür bakalım kolunu.”

Daha elini havluya silmedi.

“—Bak şu dirseğine su ulaşmamış, gitmemiş.”

Halbuki dirsekten iki parmak üstüne kadar yıkanacak ki abdest tamam olsun. Abdest tamam olacak ki namaz tamam olsun. Namaza abdestsiz gelirse, emekleri boşa gider. Onun için bu gibi şeylere dikkat edelim. Bu bir ana mesele değildir ama ana meseleye bağlanıyor.

Abdestin tam olmayınca sonuç kötü oluyor. Namazın kabul olmazsa halin ne olacak?

b. Abdest Alırken Kulaklarını Ovardı

İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Ömer RA'dan şöyle rivayet etmiş:³

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ عَرَكَ عَارِضِيهِ بَعْضَ الْعُرْكِ ثُمَّ شَبَّكَ
لِحْيَتَهُ بِأَصَابِعِهِ مِنْ تَحْتِهَا

(د. عن ابن عمر)

RE. 529/3 (*Kâne izâ tevaddaa arake âridayhi ba'de'l-arki, sümme şebbeke lihyetehû bi-esâbiihî min tahtihâ*)

(*Kâne izâ tevaddaa arake âridayhi ba'de'l-arki*)
“Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman kulaklarını ovarlardı, (*sümme şebbeke lihyetehû bi-esâbiihî min tahtihâ*) sonra parmaklarıyla sakallarını aşağıdan hilallerlerdi.”

Bu da aynı şey; aşağıdan sakallarını hilallerlerdi. Demek ki “Su iyice her tarafına ulaşsın, ulaşmamış yeri kalmasın.” diye kulaklarının ön tarafını, yanakları tarafını ovuştururlardı. Kulakların ön tarafında da sakal var, yanağın arka tarafında da sakal var. Efendimiz, bu

³ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.25, no:426; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.55, no:252; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.106, no:53; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.297; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.261; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.152, no:5; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17840; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXVI, s.290, no:39334.

sakalların altına suyun ulaşmasına gayret ederlerdi. Yaptığı şeyi güzel yaparlardı.

Müslümanlara da her yaptığı şeyi güzel yapmasını emretmiştir. Biz de inşaallah her işimizi özene bezene yapalım, bir sanat eseri yapar gibi yapalım, dikkatli yapalım, eksik yapmayalım.

“—Abdest aldın mı?”

“—Aldım.”

“—Almadın ki!”

Pakistan’ın meşhur millî şairi İkbâl; İkbâl-i Lahurî, Lahor’lu İkbâl. Kur’an okurken babası gelir, ona sorarmış:

“—Evladım! Kur’an mı okuyorsun?”

Bu bana çok tesir etti, birkaç defa da size söyledim.

“—Kur’an okuduğum halde babam gelirdi ‘Evladım! Kur’an okuyor musun?’ diye sorardı.” diyor.

Ne demek istiyor?

“—Okuduğun Kur’an’a aklını iyice ver, mânasını derin derin düşün, anlaya anlaya oku.” demek istiyor.

Peygamber Efendimiz azap ayetleri geldiği zaman dururdu, Allah’ın azabından Allah’a sığınırdı. Müjde ayetleri geldiği zaman dururdu, o müjdeli şeyleri temenni ederdi. Yani her ayetin mânasını düşününe düşününe öyle okurdu.

Büyüklerden birisine;

“—Kur’an’ı nasıl okuyorsun?” demişler.

“—Eskiden şu kadar zamanda şu kadar hatim indirirdim.” Demek ki hızlı hızlı, pervane gibi dönüp duruyormuş.

“—Şimdi bir Kur’an okumaya başladım; şu kadar sene geçti hala başındayım.” diyor.

Bu okuyuş derinlemesine bir okuyuş, ötekisi hızlı bir okuyuş...

Onun için yaptığımız her şeyi güzel yapmaya dikkat edelim! Namazı güzel kılmaya, duayı güzel yapmaya, tesbihi güzel çekmeye, kazancımızı güzel kazanmaya, sözümüzü güzel söylemeye dikkat edelim. Hepimizde bir güzellik duygusu olsun, estetik zevk olsun, zevk-i selîm olsun, hiss-i selîm olsun, kalb-i selîm olsun. Yaptığımız işe; “İşte müslüman böyle yapar.” denilsin. Nasreddin Hoca hedefe bir ok atmış sağ taraftan gitmiş. “—İşte bizim mahalledeki asker başı, çavuş böyle atar.” demiş.

Ondan sonra bir daha nişan almış, bir daha bırakmış oku, bu sefer de sol taraftan gitmiş.

“—İşte yüzbaşı da böyle atar.” demiş.

Yine nişan almış, bir daha atmış oku, bu sefer hedefe tam vurmuş;

“—İşte ben de böyle atarım.” demiş.

“—İşte müslüman da böyle yapar.” diyebilelim.

Müslüman yaptığı işi böyle yapar; kazancı, jesti, konuşması, hareketi böyle güzel olur. Her şeyimiz güzel olsun.

Başkaları her bakımdan bizi tenkit ediyor. Bir

kusur gördü mü onu büyütüyor. Gazeteler, mecmualar, düşmanlar küçük bir şeyi ters ve yanlış göstermeye çalışıyor. Onun için hareketlerimize dikkat etmeliyiz. Bir umumî vasıtada bir yaşlı kimseye yer vermemiz, bir güzel konuşmamız; bunlar puan toplattırır.

Bir insanın bizim yüzümüzden İslâm'dan soğumasına meydan vermeyelim. Çünkü kimisi aptal oluyor;

“—Bu müslüman mı? Bu müslümansa ben müslüman değilim!” diyor.

Öyle denir mi?

“—Allah onu ıslah etsin!” de.

“—Bu Müslümansa, ben müslüman değilim!” ne demek?

İnsan imandan çıkar gider. O da müslüman işte besbelli ama kusurlu müslüman. Onun için, başkasını böyle dinden imandan çıkartacak, şirazeden zıvanadan çıkaracak durumlar meydana getirmeyelim!

c. Abdest Alınca İki Rekât Namaz Kıldırı

Hız. Âişe RA'dan İbn-i Mâce Rh,A rivayet etmiş:⁴

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ثُمَّ خَرَجَ إِلَى الصَّلَاةِ

(د. عن عائشة)

⁴ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.469, no:1136; Hız. Âişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.39, no:17841; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6627.

(Kâne izâ tevaddaa sallâ rek'ateyni, sümme harace ile's-salâh)

“Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman, iki rekât abdest namazı kılardı, ondan sonra namaza çıkardı.”

Abdest aldıktan sonra abdest almasına binaen, taze abdestle iki rekât namaz kılardı. Yani o sabahın, öğlenin, ikindinin, akşamın, yatsının sünneti olarak değil ama, abdest aldığı zaman iki rekât namaz kılardı. Biz de öyle yapalım, inşaallah...

d. Abdest Alırken Parmakların Arasını Ovuştururdu

Ve beşinci hadîs-i şerîf:⁵

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ ذَلِكَ أَصَابِعَ رِجْلَيْهِ بِخِنْصَرِهِ

(د.ت.ه. عن المستورد)

(Kâne izâ tevaddaa deleke esâbia ricleyni bihınsırihi)“Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz abdest aldığı zaman, ayaklarını yıkadığı zaman, küçük parmağı ile parmaklarının arasını ovuştururdu.”

O da aynı sebepten. Parmakların arasına su girmez. Ayak parmakları el parmakları gibi kolay da açılmıyor, açılması biraz daha zor oluyor. Sol elin küçük parmağı ile ayak parmaklarının

⁵ Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.69, no:38; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.186, no:127; Mizzî, *Tehzîbül-Kemâl*, c.XXXII, s.215, no:7032; Müstevrid ibn-i Şeddad RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.39, no:17842; Câmiü's-Sağîr, c.II, s.184, no:6628.

aralarına abdest suyunun ulaşmasını ve oraların da yıkanmasını sağlamak gerekir. Peygamber Efendimiz öyle yapardı; ayaklarının aralarını, parmak aralarını küçük parmağı ile ovuşturarak suyu oraya ulaştırırdı. Buna da çok dikkat edelim.

“—Niye sol eliyle yapıyor?”

Çünkü ne de olsa ayaktır; yürünüyor, terliyor, kokuyor ve sâire. Sağ elle yemek yeniliyor. Onun için sol elle yapılması daha uygun oluyor. Bazı temizliklerde de sol el kullanılıyor. Onun için bu parmak aralarının temizliğinde de sol elin küçük parmağını kullanalım!

كَانَ إِذَا تَوَضَّأَ مَسَحَ وَجْهَهُ بِطَرَفِ ثَوْبِهِ

(ت. عن معاذ)

RE. 529/6 (*Kâne izâ tevaddaa mesaha vechehû bi-tarafî sevbihî*) “Peygamber Efendimiz abdest aldığı zaman, yüzünü elbisesinin bir tarafı ile kuruladıkları olurdu.”

Suudi Arabistan; sıcak ülke, imkânlar daha az. Biz şimdi havlularımızı iki gün kullandık mı koktu diye hemen yıkarız, değiştiririz, yenisini kullanırız. Peygamber Efendimiz’in abdestten sonra elbisesinin bir tarafı ile kurulandığı olurdu.

e. Namazda Fâtiha’dan Sonra Âmîn Derdi.

Yedinci hadîs-i şerîf:

Ebû Dâvud Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş:⁶

كَانَ إِذَا تَلَا غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ
قَالَ آمِينَ. حَتَّى يُسْمِعَ مَنْ يَلِيهِ مِنَ الصَّفِّ الْأَوَّلِ

(.عن أبي هريرة)

RE. 529/7 (*Kâne izâ telâ: Gayri'l-mağdûbi aleyhim vele'd-dâllîn. Kâle: Âmîn; hattâ yesmea men yelîhi mine's-saffi'l-evveli.*)

“Peygamber Efendimiz Fâtiha'nın sonundaki (*gayri'l-mağdûbî aleyhim ve le'd-dâllîn*) kısmı okuyunca, birinci safta kendisine yakın olan insanların duyabileceği şekilde (*Âmîn*) derdi.”

Kendi duasının arkasından “âmin” derdi. Birinci saftan duyulacak gibi, çok fazla değil.

Bizde de böyle hafifçe, sessizce “âmin” denilir. Araplar kendi mezheplerine göre, imam Fâtiha'yı okudu mu cemaat olarak topluca ve sesli “âmin” çekiyorlar. Onların uygulaması öyle ama bizim bu rivayette gördüğümüz şekil, bizim mezhebimize uygun. Peygamber Efendimiz ön saftaki insanların sezebileceği, duyabileceği şekilde o duaya “âmin” derdi.

O dua nedir?

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*) “Yâ Rabbi! Biz mü'min kullarını sırât-ı müstakîme sevk et. Sırât-ı müstakîme hidayet eyle, doğru yola

⁶ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.119, no:799; Mâlik, *Muvatta'* (*Rivâyet-i Muhammed*), c.I, s.216, no: Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.51, no:17903; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6630.

ilet.” (Sırâta’l-lezîne en’amte aleyhim) “Bizi kendisine in’amda, ihsanda, ikramda, lütufta bulunduğun, sevdiğin kullarının yoluna dâhil et.” (Gayri’l-mağdûbi aleyhim ve le’d-dâllîn) “Kendilerine gazap edilmiş veya sapıtmış olan insanların yoluna bizi sokma yâ Rabbi!”

Dua böyle. Ondan sonra “âmin” diyoruz.

Allah’tan ne istiyoruz?

“—Sevdiği kulların yolunda gitmeyi istiyoruz; sevmediği, kendisinin gazap ettiği veyahut kendileri doğru yoldan çıkmış, sapıtmış, ayrılmış gitmiş olan insanların yolunu istemiyoruz.” diye de tasvir ediyoruz.

Gazap edilmiş kavim hangisi?

Allah bütün müşriklere, münafıklara, kâfirlere gazap eder ama özellikle gazap edilmiş kavim yahudi kavmi.

Peygamberlerini öldürdüler, Peygamberimiz’e karşı çıktılar, Allah’ın emirlerini tutmadılar, Tevrat ile amel etmediler, ibadetlerden geri durdular, alimleri bilgilerine göre hareket etmedi, ötekiler alimlerinin sözünü dinlemedi, tarihen meşhur çok büyük zulümler, taşkınlıklar yaptılar, Allah’ın gazabına lanetine uğradılar.

Dalalete düşmüş olan fırka hangisi?

Peygamber Efendimiz’in bir hadîs-i şerîfine göre, onun numunesi de hıristiyanlar.

Hak dinde idiler, İsa AS hak peygamber idi, İncil hak kitap idi. Kendilerine indi fakat onlar İncil’i bozdular, muhafaza edemediler. Sonra akidelerini bozdular. Allah’ın peygamberine,

Hız. İsa'ya "Allah'ın oğlu" demeye kalktılar. Böylece yoldan saptılar, dalalete düştüler. Allah'a oğul isnâd ettiler, şirk koştular, kâfir oldular, müşrik oldular.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ

(المائدة:57)

(*Lekad kefere'llezîne kâlû inna'llàhe sâlisü selâseh*) "Allah için üçüncüsüdür diyenler kâfir oldular." (Mâide, 5/73) diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor.

لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ

(المائدة:72)

(*Lekad kefere'llezîne kâlû inna'llàhe hüve'l-mesîhü'bnü meryem*) "Meryem'in ođlu İsa tanrıdır diyenler, kâfir oldu." (Mâide, 5/72) diye Kur'an-ı Kerim bildiriyor.

Hak yoldayken, hak dindleyen, hak izleyen, hak peygamber gelmişken, hak kitap inmişken küfre düştüler küfre saptılar, onun için *dâllin* zümresinden oldular.

Dâllîn sadece onlar mıdır?

Dalâlete düşmüş başka insanlar da vardır. Allah saklasın; müslüman anadan babadan doğup da dalalete düşmüş olanlar da var. Bugün bile var, görüyoruz. Allah saklasın!

Çünkü hiç belli olmaz; ayıplamaya da gelmez, kınamaya da gelmez. Dua etmek lazım ve çok

korkmak lazım. Allah'a sığınmak, Allah'tan korumasını istemek lazım. Çünkü bir kul bir edepsizlik yapar, Allah onu cezalandırır. Bir edepsizlik yapar, ağzından bir söz çıkar, dinden imandan çıkar gider. Onun için Allah'a çok sığınmalıyız;

“—Yâ Rabbi! Her lütuf senden olduğu gibi şu İslâm lütfu da, iman lütfu da sendendir; beni bu güzel lütfundan ayırma, beni bu imandan mahrum etme. Müslüman yaşattığın gibi müslüman olarak da ruhumu teslim etmeyi nasip et yâ Rabbi!” diye dua etmemiz lazım.

Fâtiha Sûresi'nde zaten hep (*ihdina's-sırâta'l-müstakîm*) diye dua ediyoruz. Ama bunu şuurlu söylemeliyiz. Bu endişenin içimizde canlı olması lazım! Müslümanlar olarak;

“—Ne yaparsam Allah bana gazap eder? Acaba ne yaparsam sapıtmış olurum? Yaptığım işlerin hangisi doğrudur?” diye bir endişe ve titizlik içinde olmalı, günahlardan sakınmalı, sevaplı işlere koşturmalıyız.

Efendimiz Kur'an okurken, “Azap âyetleri gelince Allah'a sığıyordu, müjde âyetleri gelince Allah'tan isterdi.” demiştik.

İşte bu, onun bir misali oldu. Fatiha'yı okuyor, bir dua geliyor, hemen arkasından “âmin” diyor. Hz. Ali Efendimiz;

سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى

(الأعلى: ١-٢)

(*Sebbihi'sme rabbike'l-a'lâ. Ellezî haleka fesevvâ*) [Yaratıp düzene koyan yüce Rabbinin adını teşbih et!] ayet-i kerîmelerini okuyunca, *Sübhâna'llâh* dermiş. Orada tesbih eyle diye geçtiği için hemen anında tesbih edermiş. Mübarekler emri hemen tutuyorlar, hemen uyguluyorlar

Biz de okuyoruz okuyoruz, tutmuyoruz. Hafızlar güzel okudu, hatmi indirdin, Kur'an'ı ezberledin. Ezberledin ama uygulamıyorsun. Hatmettin ama uygulamıyorsun. Dinliyorsun ama anlamıyorsun. Anlasan da tatbik etmiyorsun.

f. Cuma Gününe Önem Verirdi

Sekizinci hadîs-i şerîf:⁷

كَانَ إِذَا جَاءَ الشِّتَاءُ دَخَلَ الْبَيْتَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ
وَإِذَا جَاءَ الصَّيْفُ خَرَجَ لَيْلَةَ الْجُمُعَةِ وَإِذَا لَبَسَ
ثَوْبًا جَدِيدًا حَمِدَ اللَّهَ تَعَالَى وَصَلَّى رَكْعَتَيْنِ وَكَسَا
الْخَلْقَ

(خط. كر. عن ابن عباس)

⁷ Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.III, s.197, no:1241; Ebû Nu-aym, *Ahbâr- ı İsfahan*, c.VI, s.47, no:40187; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII. s.414, no:4521; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.86; Ebû Ca'fer el-Mansûr babasından, o da dedesinden.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.114, no:3044; Hz. Aişe RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.117, no:18261; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXXVI, s.162, no:39010.

RE. 529/8 (*Kâne izâ cae's-şitâü, dehale'l-beyte leylete'l-cumuati; ve iza câe's-sayfü, harace leylete'l-cumuati; ve izâ lebise sevben cedîden, hamida'llàhe, ve sallâ rek'ateyni ve kese'l-haleka*) (*Kâne izâ cae's-şitâü, dehale'l-beyte leylete'l-cumuati*) “Peygamber Efendimiz SAS kış geldiği zaman, evin içindeki kışlık kısma cuma günü geçerlerdi.”

Tabi burada çeşitli ihtimaller var. O evler bizim evlerimiz gibi değil. Yatak odası, sofa, antre, hol, mutfak, banyo, tuvalet, oturma odası, misafir odası.

Nerede o bolluk? O zaman yok ki. O zaman dört tane duvar olup da üstü gölgeli oldu mu ev oluyor. Hatta biliyoruz ki evler hurma dallarıyla yapıldığı için duvarları bakılsa içerisi görülecek gibi oluyordu. Çamur sırıyorlardı ki dallardan iç tarafı görünmesin. Nerede bizdeki o lüks, konfor ve rahat yaşam? Peygamber Efendimiz'in hücre-i saadeti, hane-i saadeti de öyle bir kapalı mekân.

Kış geldi, soğuk oldu. Medine-i Münevvere soğuk olmaz mı? Soğuk olduğu zaman bayağı soğuk olur, insan tir tir titrer. Hasta olursunuz; öksürüğünüz, boğazınızın hırıltısı 15 gün geçmez Antibiyotikler alırsınız, zor atlatırsınız. Soğuk olduğundan hac boyunca, umre boyunca hasta gezebilirsiniz. Bu mevsimde soğumaya başlar. Bu rivayette, “Peygamber Efendimiz, kış geldiği zaman kışlığa geçerdi.” diyor.

Bu kışlık nedir? Allahu a'lem daha sıcak olduğundan, evin içinde özel, ayrıca bir çadır

kuruyordu. Örtülü kapalı bir mekânın içinde ayrıca bir de çadır olunca katmerli bir koruma olur. Küçük bir yerin ısıtılması da daha kolaydır.

Mesela burayı ısıtamıyoruz. Şuraya bir tane soba koymuşlar, bir tane soba da araya koymuşlar ama onlar nazar boncuğu, dostlar alışverişte görsün misali. Uzaktan bakıp gözle ısınmaca. Lokantanın vitrininde yemekleri görüp de doymak ne kadar mümkünse, şurada bir tane soba, orada bir tane sobayla ısınmak da o kadar mümkün.

Likid gazla çalışan iki tane sobayla bu koca mekân ısınır mı?

Isınmaz, mümkün değil. Buranın ısınması için kaloriferleri çatır çatır çalıştırmak lazım. Küçük mekân olsa şurada kapalı bir müezzin mahfili olsa, müezzin oraya bir elektrik sobası koydu mu sıcacık olur.

Koca demir ticarethanesi oluyor. Mesela dükkân 300 metrekare, büyük bir hangar. Bakıyorsun patron kenarda bir yazıhane yapmış, orası ısınıyor. Öbür tarafı ısıtamaz. Oraya bir elektrik sobası koydu mu sıcacık oluyor. Kapıyı açtın mı; “Aman çabuk kapat, dışarının soğuğu gelmesin.” deniliyor. Ben öyle anlıyorum, galiba öyle.

“Peygamber Efendimiz kış geldi mi, kışlık hazır kısma cuma gecesi girerdi, (*ve iza câe’s-sayfü, harace leylete’l-cumuati*) ve yaz geldiği zaman da oradan cuma gecesi çıkardı.” Değişikliği o zaman yapıyor.

Cuma haftanın sonudur, başlangıcıdır, değişmesidir, bir mevsimin kapanması bir zaman parçasının yenisinin başlamasıdır.

Peygamber Efendimiz'in bildirdiğine göre kulların amelleri perşembe günü Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin dergâhına arz olunuyor. Haftalık ameller pazartesi perşembe yazılıyor. Cuma günü de eski geçmişine, dedelerine babalarına arz ediliyor. Cuma günü yeni bir gün başlıyor. Cuma müslümanın bayramı oluyor, yeni bir gün oluyor. Onun için yeni bir hayat sürme tarzına cuma gününde geçilmiş oluyor.

Biz de cumalara önem vermeliyiz. Cuma namazlarına dikkat etmeliyiz. Cuma guslüne, temizliğine dikkat etmeliyiz. Cuma gecesinin sabahının bereketine dikkat etmeliyiz. Her güne dikkat etmemiz gerektiği gibi, günlerin efendisi olan cumaya ayrıca bir özel ihtimam göstermek lazım geliyor. Efendimiz öyle yapardı:

“—Kışlığa cuma gecesinde girerdi, yaz olduğu zaman da oradan cuma gecesinde çıkardı.”

(*Ve izâ lebise sevben cedîden*) “Ve yeni bir elbise giydiği zaman, (*hamida'llâh*) Allah'a hamd ü senâ ederdi.”

“—Bana bu elbiseyi giydiren, nasib eden Allah'a hamd ü senâlar olsun” diye yeni elbise için hamd ederdi.

Sonra ne yapardı? Bunu okumasam çoğunuz tahmin edemezsiniz. Yeni elbiseyi giydi, Allah'a hamd etti. Sonra ne yapardı? Bilmece.

Sonra eski kullanmakta olduğu elbiseyi başkasına giydirirdi.

“—Bana yenisi geldi, al bu da sana hatıra olsun, yadigâr olsun, sen ihtiyacını gör.” diye ona

giydirirdi.

Bizim kaç çeşit elbisemiz vardır, kaç çeşit kazağımız vardır, kaç çeşit gömleğimiz vardır? En fakirimizin bile. Fakirimizin

zenginimizin kaç tane gömleği vardır, iç çamaşırını vardır, paltosu vardır, ceketi vardır? Mavi renklisi vardır, kahve renklisi vardır, pabuçları, çizmesi vardır. Yani biz bolluktayız, fakirimiz bile bollukta... O zaman öyle değildi.

Peygamber Efendimiz'in ashabından Ka'b ibn-i Mâlik var. Hani haklarında şu ayet nazil olan:

وَعَلَى الثَّلَاثَةِ الَّذِينَ خُلِّفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ
الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنفُسُهُمْ
وَوَظَنُوا أَن لَّا مَلْجَأَ مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ
لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

(التوبة: ١١٨)

(*Ve ale's-selâseti'llezîne hullifû*) [Ve seferden geri bırakılan üç kişinin de tevbelerini Allah kabul etti. (*Hattâ izâ dâkat aleyhimü'larđu bimâ rahubet*) Yeryüzü, genişliğine rağmen onlara dar gelmiş, (ve *dâkat aleyhim enfüsühüm*) vicdanları kendilerini sıktıkça sıkılmıştı. (*Ve zannû en lâ melcee mina'llâhi illâ ileyh*) Nihayet Allah'tan (O'nun azabından) yine Allah'a sığınmaktan başka çare olmadığını anlamışlardı. (*Sümme tâbe aleyhim li-yetûbû*) Sonra (eski hallerine) dönmeleri için Allah

onların tevbesini kabul etti. (*Inna'llàhe hüve't-tevvâbü'r-rahîm*) Çünkü Allah tevbeyi çok kabul eden, pek esirgeyendir.] (Tevbe, 9/118)

Seferden geri kaldığı için cezaya çarptırılan, tevbe edip de 50 gün sonra tevbesi kabul olan Ka'b ibn-i Mâlik'e tevbesinin kabul olduğu, Allah tarafından affedildiği ayetle bildirilince müjde için... Bir tanesi koşuyor, gidiyor. Uzak bir mahallede, oraya doğru koşuyor.

“—Yâ Malik! Müjdeler olsun, yâ Malik! Müjdeler olsun, affolundun.” diye müjde ederek gidince, o da üzerindeki elbiseyi çıkarmış, ona giydirmiş. İki parça elbiseyi haberi getirene müjdelik olarak hediye etmiş.

“—Allah'a hamd olsun ki başka elbisem yoktu. Ödünç bir elbise aldım, onu giydim, Peygamber Efendimiz'in yanına öyle gittim.” diyor.

Biz şimdi çok bolluktayız; bir elimiz yağda, bir elimiz balda. Yağdaki elini çıkart yala, baldaki elini çıkart yala, karnın doyar. Oturduğun yerden kıpırdamaya, kaşını kaldırmaya lüzum yok. İstersen gözünü bile açma, karnın doyar. Bolluk içindeyiz, yağıyor.

İhvanımızdan Mehmet Efendi isminde bir amcamız vardı, şimdi vefat etti, mekânı cennet olsun; o anlatıyor:

“—Ruslar Erzurum taraflarını istila ettiği zaman evimizden beldemizden akrabalarla, Gümüşhane'den 30 kişi olarak çıktık. Yolda öle öle, telef ola ola üç kişi kaldık. Yiyecek bulamadık; koyunlar gibi, davarlar gibi ot otladık.” diyor.

“—Ben bütün otların tadını bilirim. Hani şu dikenli ve kırıldığı zaman sütü çıkan, acı olan ve zehirli sanılan otlar var ya, onlar zehirli değil, ben yedim, ölmedim. O otları yemekten ağzımız yara olurdu.” diyor.

Ocak nerede ateş nerede, tuz nerede, tat nerede, ekmek nerede ama ot var, çok şükür. Çölde olsa ot da olmayacak, çok şükür ot var. Burada insan ot bile yese yaşar. Bazen kadınları görüyorsunuz, eteğini almış, parkın çayırlarında veya kır bayır yerlerde elinde bıçak kökleyip kökleyip bazı otları topluyor, belli ki akşama bir ot yemeği yapacak, onu yiyecekler. Çok şükür ot var da onu yiyoruz.

Öyle kıtlıklardan öyle darlıklardan geçmişler o mübarekler, öyle imtihan olmuşlar. Biz de bolluktan. Her şeyimiz var, yine de halimizi beğenmeyiz, yine de şikâyet ederiz, yine de Allah’a şükretmeyiz. Çok kimseler şükretmiyor.

وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّاكِرُونَ

(سبأ: ۱۳)

(*Ve kalîlün min ibâdiye*’ş-şekûr) “Çok az kulum verdiği nimetlerin kadrini bilip de güzelce şükreder. Şükretmesini bilmezler.” (Sebe’, 34/13) diye Kur’ân-ı Kerîm’de geçer.

Biz yeni bir elbisemiz olduğu zaman eskisini ne yaparız?

Eskisi de durur. Çok eskimişse atarız.

Kime vereceksin? Eski elbise kullanan çok az

kimse kaldı. Ama belki biriktirsen de köye göndersen, belki onu giyebilecek insanlar olabilir. Güzelce temizlenip ütülenip paketlenirse belki bazı İslâm ülkelerine, Afrika'ya gidebilir.

Avrupa'dan biliyorum; Almanya'da kilise, "Eski elbiselerinizi toplayınız." diye bir kampanya açıyor. Çamaşır makinesinde güzelce yıkıyorlar, ütülüyorlar, kiliseye teslim ediyorlar; o da onları tasnif ediyor, paketliyor, fakir ülkelere Afrika'ya gönderiyor. Orada bir eylem yapmış oluyor, bir gönül almış oluyor. Avrupalının beğenmediği, attığı o elbiseler öbür taraf için bayramlık gibi oluyor. Çünkü kıtlık var, mahrumiyet bölgesi, öyle bir şeye bayılıyorlar.

Kara yoluyla Hicaz'dan dönüyorduk. Suriye'de, Hama'da bizim hacı efendiler bir faaliyet, bir telaş içindeler. Suriye'de kullanılmış elbise alıyorlar. Hacıların otobüslerinin durduğu yere tüccar getirmiş, yığmış. Paltolar, giysiler. Hacı efendi giyiyor, bakıyor. Kullanılmış elbise, kim bilir nereden geldi, Avrupa'dan mı geldi? Nasıl olduysa öyle, "Yağma Hasan'ın böreği" deyip alıyorlardı. Demek ki kullanılmış elbise de alınıyor.

Madem biz de bu rivayeti okuduk, Peygamber Efendimiz gibi yapmak istiyorsak elimizdeki kullanılmış şeyleri münasip yerlere vermeye çalışalım. Kullanmadığımız fazlaları fakirlere, dullara, yoksullara, öksüzlere verebiliriz. Bildiğiniz yerlere verirseniz daha güzel olur. Fakir semtlere giderseniz, oranın imamına sorarsanız gerçek ihtiyaç sahiplerini bulabilirsiniz.

Onlar nasıl kiliseye veriyorlarsa;

“—Hocam, şunun içinde üç tane kazak var, bizim çocuklara küçük gelen üç tane entari var. Bizim dedemizden kalma üç tane takım var. Al bunları buradaki münasip kimselere ver.” denilebilir.

Bazen küçük kaldığı için giyilmiyor. İnsan çok seviyor ama yıkandığı için küçülmüş olduğu için giyemiyor. Böyle şeyler de olabiliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu gibi hususlarda bir şeyi de hiç unutmayın:

لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ

(آل عمران: ۹۲)

(*Len tenâlü'l-birre hattâ tünfikù mimmâ tuhibbûn*) “Sevdiğiniz, beğendiğiniz şeylerden infak etmeye alışmadıkça hakiki takvâ ehli, birr ü takvâ ve ihsan sahibi bir insan seviyesine ulaşamazsınız.”

(Âl-i İmran, 3/92)

Sevdiğini vereceksin, sevip dururken vereceksin ki salâhın, ıslahın, kemâlin belli olsun. Müslüman Allah yolunda sevdiğini vermeyi de öğrenmeli!

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimizi cömert kullarından eylesin... Çünkü cömertlik insanı cennete götürür, Allah'ın iltifatına nail ettirir.

g. Sûrelerin Besmele'yle Başlaması

Dokuzuncu hadîs-i şerîfi de okuyalım:⁸

كَانَ إِذَا جَاءَهُ جِبْرِيلُ فَقَرَأَ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ عَلِمَ أَنَّهَا سُورَةٌ

(ك. عن ابن عباس)

RE. 529/9 (*Kâne izâ câehü'l-cibrîlü fekaraa: Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. Alime ennehâ sûretün*)

“İbn-i Abbas RA'dan rivayet edildiğine göre, Peygamber Efendimiz'e Cebrail AS geldiği zaman, (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) diye başlarsa, o zaman Efendimiz anlarmış ki kendisine vahiyle müstakil bir sûre iniyor.”

Sûrelerin başında (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) bulunuyor. Fâtiha'nın başında var, Bakara Sûresi'nin başında var, İhlâs Sûresi'nin ve her sûrenin başında var. Bunlar sûrenin birinci âyeti değildir ama sûreleri fasl etmek için konulmuştur.

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

(النمل: ٢٠)

(*Innehû min süleymâne ve innehû bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) âyet-i kerîmesinde besmele

⁸ Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.355, no:844; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.439, no:2332; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.151, no:18468; *Câmiü's-Sağîr*, c.II, s.184, no:6632.

Kur'ânî ibare olarak bulunduğundan Kur'an ibaresidir. Ama sûrelerin başındaki besmeleler, sûrenin kendi âyeti değildir.

Fâtiha'nın ilk ayeti hangisidir?

(*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) değildir. (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn*) birinci âyettir, (*Er-rahmâni'r-rahîm*) ikinci âyettir.

Bazıları, “Bu sûrelerin başındaki besmeleler de onun ilk âyetidir.” demişlerdir. Bizim alimlerimiz o kanaatte değildir. Onlar, “Sûrelerin sûre olduğunu belirtmek için gelmiştir.” diyorlar.

“Peygamber Efendimiz'e Cebrâil AS gelip de (*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) dediği zaman, anlarmış ki sûre nazil olacak.” Bu da bizim alimlerimizin fikrini kuvvetlendiren bir rivayet oluyor.

h. Kendisine Bir Mal Gelince Bekletmezdi.

Bu da Hatîb-i Bağdâdî'de, Beyhakî'de Hasen'den rivayet edilmiş olan bir rivayet:⁹

كَانَ إِذَا جَاءَهُ مَالٌ لَمْ يُبَيِّتْهُ وَلَمْ يُقَيِّلْهُ

(معق. خط. عن الحسن ابن محمد بن علي مرسلًا)

RE. 529/10 (*Kâne izâ câehû mâlün, lem yübeyyithü, ve lem yükayyilhü*)

(*Kâne izâ câehû mâlün*) “Peygamber Efendimiz'e bir mal geldiği zaman; bir hayır malzemesi, eşyası geldiği zaman, (*lem yübeyyithü*) onu

⁹ Câmiü's-Sağîr, c.II, s.184, no:6633.

yanında geceletmezdi. Gündüz gelmişse geceye kalmadan dağıtır bitirirdi. (*Ve lem yükayyilhü*) Sabah gelmişse öğleye bırakmadan, gündüzse akşama bırakmadan hemen dağıtırdı.”

Kaylûle, öğleden evvel biraz uyumak, istirahat etmek demek. Peygamber Efendimiz’in sünnetidir; dinç kalmak için tavsiye edilir, kafa dinlemek için uygundur. Çünkü müslüman, ötekiler gibi hor hor uyuyup da güneş doğduktan sonra dokuzda, onda kalkmaz. Teheccüd vaktinde kalkar, sabah namazını kılar, öğlenin vakti geldiği zaman günün yarısını almış olur, o vakitte bir *kaylûle* uykusu vardır.

(*Lem yükayyilhü*) “*Kaylûle* vaktine bırakmazdı.” O kadar acele ederdi. “Akşamlatmak değil öğlenletmezdi bile.” gibi bir mâna veya “İkindiye bırakmazdı.” gibi bir mâna oluyor. Sabah gelse sabah bitirirdi, öğleden sonra gelse hemen gece olmadan bitirirdi. Ne kadar çok gelirse gelsin.

Bir keresinde önüne, bir sofraya üstüne yağma yığıldılar, altın yığıldılar. Avuç avuç dağıttı dağıttı, verdi verdi, bitirdi. Yani “şunu biraz saklayalım, şu şöyle olsun, bu böyle olsun...” hesabı yapmıyor. (*Yevmün cedîd, rızkun cedîd*) “Yeni bir gün Allah yeni rızık verir.” diye depo etmeden, saklamadan ihtiyaç sahiplerine hemen intikal ettirirdi.

Şimdi bizim elimizde nice imkânlar vardır. Mesela biz bir topluluğuz, bir ihvan grubuyuz, kardeşler grubuyuz, el-hamdü lillâh. Türkiye’nin her yerinde, Türkiye’nin dışında Almanya’da

Avusturalya’da, Suudi Arabistan’da her yerde kardeşlerimiz var. Büyük bir topluluğuz, meşhur, tanınmış bir topluluğuz; fakirimiz var, zenginimiz var. Bizim bir vakfımızın aylık masrafı, hayırlara ayırdığı bütçe 40 bin liradır. Bu bir seneye milyarları geçer.

Bunlar kime gidiyor? Fakir öğrenciye, dula, yetime ve diğer ihtiyaç sahiplerine gidiyor. Bina- en aleyh, bunların beslenmesi, desteklenmesi, yapılması, yürütülmesi lazım ki zenginin hayrı fakire ulaşsın, fakir yoksulluk çekmesin, zengin de hayrını yapmaktan geri kalmasın. Evlerimiz lüzumsuz, fazla eşya ile doludur. Fazla halı, fazla elbise, fazla yiyecek doludur; her şeyimiz depo edilmiştir ve öyle bekler. İhtiyat paramız vardır; öyle bekler.

“—Peygamber Efendimiz’in âdet-i seniyyesi neymiş?”

Kendisine bir şey geldi mi, gündüz gelse geceletmez, gece gelse gündüzletmez hemen dağıtırmış, hayrı çabuk yaparmış.

Muhterem kardeşlerim! Biz de hayırları çabuk yapalım. Bu ömür geçer, biter.

Bir bitmeyecek zevk verirken beste,

Bir tel kopar, ahenk ebediyyen kesilir.

Tel kopar, biter iş. Sabahleyin güle oynaya kalkar insan, akşama;

İnnâ li’llâh, ve innâ ileyhi râciûn...

“—Hay Allah! Çok gençti, yanakları da kırmızıydı, sıhhatli görünüyordu... *İnnâ li’llâhi ve innâ ileyhi râciûn.* Öldü gitti.”

Hepiniz ölmeden evvel hayrı yapmakta acele edin. Öürken;

“—Vasiyet bırakıyorum, vasiyetimde yazdım; mirasımdan üçte birini hayra versinler.” dedin ama, ya yaparlar ya yapmazlar.

Sen hayrı kendin hayatında yap, çalıştığını da gör. Cami yapacaksan, caminin içinde ezan okunup namaz kılındığını gör. Kendin de namaz kıl! Çeşme yaptıracaksan, musluğundan şarıl şarıl suyun aktığını ve içildiğini gör! Köprü yaptıracaksan, hayatta iken yaptır ve üstünden geç!

Hepiniz şehirde yaşıyorsunuz. İstanbul dünyanın en güzel şehirlerinden biridir. Burada çok nimetler var, çok nimete sahibiz. Biz Anadolu’yu geziyoruz; bu nimetlere Anadolu’nun her yerinde, herkes sahip değil. Sonra İslâmî bakımdan da İstanbul güzeldir. Burada ilim vardır, vaaz vardır; mektep, kitap ve imkân vardır. Burada her şey güzel olur, kolay olur. Siz bu imkânlara sahipsiniz. Bir de kendi memleketinizi düşünün; Erzincan’dan, Bitlis’ten, Erzurum’dan, Malatya’dan, Konya’dan gelmişsiniz. Kendi doğduğunuz köyü düşünün. Bu havada ve bu imkânda değildir.

Sizin bilginiz, görgünüz ve tecrübenizde değildir. İslâmî bakımdan da bu kadar şuurlu değildir. Hatta akrabalarınız da bu kadar şuurlu değildir.

Onun için, bir kampanya başlatalım: Herkes köyüne İslâmî hizmeti götürsün! Köyüne bu şehrin güzel İslâmî cihad havasını, güzel şuurlunu aşılansın! Köyde bir kitaplık kurulsun. Allah rızası

için vakti müsait olan bir kardeş vazifelendirilsin. Kahvehanelerde domino, tavla oynayacaklarına veya televizyon seyredeceklerine orada kitap okusunlar. Kış geceleri uzundur, saatler sürer. Orada bir kitabı bir arkadaş alsın okusun, ötekiler de sedirlere otursunlar, dinlesinler.

Eski Anadolu'da bütün kış geceleri ilimle geçermiş ve hepsi ârif kimseler, bilgili kimseler olurlarmış. Şimdi televizyon seyretmekten, maç takip etmekten, şarkı türkü dinlemekten hayırlı bir şey öğrenmeye vakitleri olmuyor. Köyünüze bir hizmet götürmeyi planlayın!

Bir arkadaşımız bizi Adapazarı'nda kendi köyüne çağırdı, gittik. Caminin bitişiğinde çok güzel bir Kur'an kursu binası yapmışlar. Zengin; hem kuyumcu hem beyaz eşya dükkânı var. "Varlıklıyım, rahat ediyorum." diye zevke dalıp köyünü unutmamış; hoşuma gitti. "Köyüme hizmet borcum var!" diye düşünmüş, köyüne bir Kur'an kursu yaptırmış, kaliteli kıymetli bir hoca bulmuş ve "Daha ne hizmetler yapabiliriz?" diye bizi çağırıyor, soruyor.

Sizin de köyünüze karşı borcunuz var, siz de o taraflara hizmeti yayın; kütüphane kurun, kurs inşa ettirin.

Devlet Planlama Teşkilatı'nın beş yıllık kalkınma planları vardır. Biz üniversitedeyken bazı kereler onlarda görevli olarak çalıştık. Milletvekillerinden, bakanlardan hala bu kafada olanlar var, biliyorum.

"—İmam-Hatip Okullarının fazla açılmasına lüzum yok. 400 tane İmam Hatip Okulu var,

şu kadar mezunu var. Bu öğrencileri teknik eğitime kaydıralım. Orada daha çok ihtiyaç var.” derler.

Din öğretmeni diyor ki:

“—Hoca bulamıyoruz. Müftüye gidip yalvarıyoruz, ‘Yok!’ diyor.”

Muhterem kardeşlerim!

Birçok insan işsiz gezerken, kendisine iş bulamazken, din sahasında eleman sıkıntısı var, ihtiyaç var. Bir köyde bir hoca, dini öğreten bir insan olmasın mı? İhtiyaç var!

Şu kadar bin köyümüz var, onların şu kadar mahallesi var, dolayısıyla bu kadar da ihtiyaç var. Buradan da müsterih oldum, anladım ki İmam-Hatip Okulları; Devlet Planlama Teşkilatı'nın bazı kitaplarında yazdığı gibi, bazılarının kasden yaydığı gibi hiç de ihtiyaç fazlası değil. İhtiyaç var. Anadolu, imam-hatip sıkıntısından susuzluktan çatlamış toprak gibi olmuş.

Anadolu'nun dışı da öyle... Anadolu'nun dışındaki birçok ülkeden de bize müracaat ediyorlar. Tanınmış bir kimse olduğum için:

“—Aman hocam! Bize bilgili, görgülü, tecrübeli bir hoca gönderin!” diye rica ediyorlar.

Onun için, elbirliği ile beraberce bu hayırları yapmaya çalışalım! Allah hepimizi hayır hasenât sahibi eylesin... Öldükten sonra da defterine sevaplar gelen insanlar olalım. Dünya hayatı geldi gidiyor. “Sakalımız ağardı; belimiz ağrıyor, dizimiz ağrıyor.” derken bir gün biz de öleceğiz.

Şurada bize namaz kıldıran Hüseyin hocamız vefat etti. Bu akşam yemeği varmış, bizi de çağırdılar. Bir varmış bir yokmuş. *Innâ lillâh, ve innâ ileyhi râciûn.*

Yarın, öbür gün de;

“—Bir Es’ad Hoca vardı, kürsüden böyle söylerdi, Allah rahmet eylesin...” dersiniz.

Allah sizden razı olsun, Allah size de rahmet eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele-i şerîf!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN
11. 12. 1988 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

